

Aan zijne Excellentie
De Minister van Economische Zaken
De heer H.G.J. Kamp
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Den Haag, 22 oktober 2015

Geachte heer Kamp,

Met belangstelling heeft de Vereniging Gasopslag Nederland (hierna: VGN) kennis genomen van de conceptrapportage “Onderzoek andere benadering gaswinning” zoals dat sinds 8 oktober jl. wordt geconsulteerd. De VGN maakt graag gebruik van de mogelijkheid hierop te reageren.

Als leveranciers van flexibiliteit worden de leden van VGN graag nadrukkelijker dan nu het geval is, betrokken bij mogelijke oplossingen voor de geschetste problematiek. In de beantwoording van de consultatievragen hieronder stippen wij enkele mogelijkheden aan.

Vraag 1 van 5

Ontbreken er relevante vragen die in het onderzoek zouden moeten worden geadresseerd?

In het onderzoek leest VGN dat bij het beleveren van de G-gasmarkt na de ‘omkering’ er een grote rol is weggelegd voor GasTerra met de wijze waarop respectievelijk Groningen en Norg worden ingezet bij het voorzien van volume aan de markt en het faciliteren van de flexibiliteitsbehoefte. Er wordt uitgegaan van een vaste volgorde: maximale G-gas levering met gebruik van de door GTS beheerde kwaliteitsconversie, dan Groningenproductie volgens vast te stellen limitering en dan Norg.

VGN begrijpt, mede op basis van de presentatie op 19 oktober jl., dat de vraag hoeveel laag- en hoogcalorische flexibiliteit GTS via de markt zou kunnen contracteren nog niet (voldoende) is geadresseerd.

Het contracteren van L- of H-gas flexibiliteit via de markt betekent het laten meedingen van gasopslagen buiten het gasgebouw en/of vraagsturing bij (industriële) afnemers om. Dit garandeert op zijn minst het kunnen verlagen van de Groningenproductie tegen efficiënte kosten, en kan extra verlaging/afvlakking van de Groningenproductie mogelijk maken.

Deze vraag over marktcontractering wordt nog relevanter als een temperatuurafhankelijk plafond wordt ingesteld voor de maximale productie uit Groningen, waarbij GasTerra de vrijheid en flexibiliteit behoudt om gedurende het jaar haar portfolio aan te passen. (zie p. 50 van het consultatiedocument).

VGN verzoekt EZ om alsnog de vraag te adresseren hoeveel laag- en hoogcalorische flexibiliteit GTS via de markt zou kunnen contracteren.

Vraag 2 van 5

Zijn alle relevante scenario's in het onderzoek beschreven of zijn er (werkbare) scenario's te bedenken die hier niet zijn gepresenteerd?

Het scenario waarbij een deel van de benodigde L- en H-gas flexibiliteit buiten de GTS en 'GasTerra' instrumenten wordt gezocht is nog niet gepresenteerd, zie ook het antwoord op vraag 1.

Het lijkt er op dat u teruggrijpt naar middelen van vóór de liberalisering van de energiemarkt; het ordenen van de markt door middel van governance vanuit het Gasgebouw. Ons inziens is dit een gemiste kans.

Indien gekozen wordt voor een temperatuurafhankelijk plafond dan beweegt het Groningenveld mee met de G-gas vraag (zie ook Figuur 8).

Vervolgens moet het mogelijk zijn om het restant aan variatie in de vraag naar QC met behulp van de markt op te lossen. Er zijn meer dan genoeg spelers die beschikken over flexibiliteit en capaciteit op zowel H- als L-gas entry en exit punten (bijvoorbeeld een cavernepaar, bergingen, grenspunten of een combinatie hiervan). Deze spelers kunnen dan QC-capaciteit aanbieden op een door GTS georganiseerde markt. GTS kan naar analogie van TenneT regelvermogen ook jaar QC-capaciteit van te voren contracteren en daarnaast een real time QC-markt opzetten. Een zelfde soort marktoplossing heeft ook erg goed gewerkt voor het balanceren van de gasmarkt.

De vraag is ook of de afwijkingen in QC zo groot zijn als voorgesteld in figuur 6. In die verwachting is immers geen rekening gehouden met de temperatuurvoorspelling en, zoals in het rapport zelf aangeeft, is er een bijna perfecte correlatie tussen G-gas vraag en temperatuur. Het meebewegen van Groningen zal ook voor een natuurlijk demping zorgen; immers als het kouder wordt dan verwacht zal de Groningen productie net als de vraag toenemen, tot het niveau van de maximale productiecapaciteit.

VGN is van mening dat het gaming risico beperkt is, omdat de GasTerra inzet gestuurd wordt door het temperatuurafhankelijke plafond en andere spelers qua marktgedrag onder toezicht staan van de ACM.

Verder zou het kunnen dat uit het NAM onderzoek één of meer scenario's naar voren komen die nog niet zijn gepresenteerd, bijvoorbeeld een variant waarbij de fluctuaties van gaswinning uit Groningen tussen de jaren of binnen het jaar worden geminimaliseerd.

Bij de finale keuze, mede op basis van het onderzoek van NAM naar de seismische effecten van het winningspatroon, verzoeken wij om aan te geven welk tijdspad het Ministerie voorziet om dit besluit te implementeren. Op basis van dit tijdspad kunnen afnemers en leveranciers van gasflexibiliteit bepalen op welke wijze zij hun flexibiliteitsinstrumenten inrichten.

Vraag 3 van 5

Zijn de effecten die in kaart zijn gebracht inderdaad de effecten die te verwachten zijn; zijn er aspecten niet in beeld gebracht die relevant zijn voor de vraagstelling; of zijn er aannames onjuist?

In het onderzoek wordt geconstateerd dat gasopslagen niet geschikt zijn om structurele onzekerheden in de markt op te vangen en hiertoe slechts enkele dagen toe in staat zijn. VGN kan zich in deze conclusie niet vinden, aangezien dit geen recht doet aan de verschillende soorten opslagen die juist gezamenlijk in staat zijn om voor korte termijn én voor langere termijn (lees: langer dan enkele dagen, oplopend tot meerdere weken) onzekerheden in de levering (hoog- én laagcalorisch) te ondervangen.

In het onderzoek mist VGN verder een uitvoerige analyse van de rol van flexibiliteit binnen de dag. De vraag naar gas kan binnen een dag sterk variëren. Door in het onderzoek het vraagpatroon alleen per dag of zelfs op weekbasis te beschouwen wordt dit aspect niet of nauwelijks meegenomen. Dit kan leiden tot onjuiste aannames bij het formuleren van maatregelen om de flexibiliteitsbehoefte op te vangen door de diverse partijen. VGN verzoekt het aspect van vraagvariatie binnen het etmaal alsnog in beeld te brengen.

Vraag 4 van 5

Zijn de aannames ten aanzien van het functioneren van marktpartijen gerechtvaardigd; of zien partijen een rol voor zich die in dit rapport niet beschreven is?

De rol van partijen buiten het Gasgebouw die de beschikking hebben over flexibiliteitsinstrumenten is onderbelicht. Zie ook het antwoord op vraag 1: wij zouden graag zien dat deze rol beter wordt geanalyseerd teneinde op efficiëntere wijze het Groningenplafond te verlagen en wellicht een verdere verlaging mogelijk te maken.

In de consultatie staat verder diverse malen genoemd dat GTS aanwijzingen kan geven aan marktpartijen als dit vereist is voor de balans tussen hoog- en laagcalorisch gas. Het is cruciaal voor de investeringszekerheid van aangeslotenen dat de mogelijkheid van deze aanwijzingen zoveel mogelijk vooraf gecontracteerd wordt, dus dat er sprake is van bilaterale overeenkomsten in plaats van unilateraal ingrijpen. Unilaterale aanwijzingen zijn funest voor het investeringsklimaat en bedrijfsvoering van de aangeslotene, die krijgt immers te maken met de (vervolg)kosten van afregelen en eventueel additionele onbalanskosten. Dit moet dus beperkt worden tot echte noodsituaties (force majeure).

Vraag 5 van 5

Zijn de aannames en keuzes die leiden tot een inzet van 85% van de stikstofinstallaties gerechtvaardigd?

VGN ondersteunt het belang van één liquide gecombineerde gasmarkt voor hoog- en laagcalorisch gas, waarbij zowel conversiecapaciteit als de inzet van gasopslagen een ondersteunende rol bij spelen. Eén markt vergroot de liquiditeit en daarmee efficiënte prijsvorming voor afnemers in hoge mate. Bovendien is het nodig om Nederland een integraal onderdeel te laten blijven van de internationale gasmarkt.

VGN steunt de analyse dat zonder aanvullende QC-contractering een voortdurende inzet van 100% van conversiecapaciteit tot een 'gaming' mogelijkheid kan leiden. Zoals hierboven reeds aangegeven kan dit ondervangen worden door GTS vooraf QC te laten contracteren (jaar en/of real time). De ACM kan toezicht houden op de QC markt met ondersteuning vanuit GTS voor signalering.

Ons inziens is het in geval van een temperatuur afhankelijk inzet van Groningen en met QC contractering in de markt wel mogelijk 100% van de technische QC capaciteit in te zetten.

We hopen met bovenstaande opmerkingen een constructieve bijdrage te leveren aan de consultatie rond een verantwoord niveau van gaswinning in Nederland en de oplossingsrichting die daarin gekozen kan worden.

Graag bespreken wij op korte termijn met u de rol die gasopslagen in dit opzicht kunnen spelen.

Hoogachtend,

René Zwanepol,
Voorzitter Vereniging Gasopslag Nederland